

MARINA CHAPMAN

LYNNE BARRETT-LEE

**DÍVKA
BEZE JMÉNA**

Marina Chapman

Lynne Barrett-Lee

DÍVKA BEZE
JMÉNA

THE GIRL WITH NO NAME

Copyright © Marina Chapman and Lynne Barrett-Lee, 2013

All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Jana Novotná, 2016

Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2016

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2016

ISBN 978-80-7642-444-9 (pdf)

Marina Chapman

Lynne Barrett-Lee

DÍVKA BEZE JMÉNA

*Neuvěřitelný příběh dítěte
vychovávaného opicemi*

Přeložila: Jana Novotná

Věnuji tuto knihu Marii Nelly a Amadeovi (Forerovým)
a památce milované Maruji

PŘEDMLUVA

„Zastav auto, Johnne. Chci vystoupit!“

Když otec uslyšel slova mé matky, pohlédl do zpětného zrcátka a beze slova začal brzdit, aby zastavil. Vypadalo to, jako by měli tajné ujednání, i když nikdo nevěděl, co se matka chystá udělat. Slunce pomalu mizelo z oblohy, blížil se soumrak a tichá yorkshirská venkovská ulička, kde jsme zastavili, byla orámována tmavými keři. Byly vysoké jako tyčící se vojenská bariéra chránící míle otevřené krajiny za ní.

Matka vzrušeně vyběhla z auta, přeskočila živý plot a zmizela z dohledu. Moje vynalézavá mladická představitivost usilovně pracovala, aby zjistila, jaké jsou důvody matčina počínání. Co se to děje?

Oči jsem upírala na husté křoví a dychtivě jsem očekávala její návrat. Po nějaké době jsem uviděla záblesk rozčuchaných černých vlasů. Máma opatrně přelezla plot, aby se dostala zpátky, a v obou rukou něco držela. Sledovala jsem její drobné nohy, když se komíhaly nad okrajem plotu, než mrštně seskočila zpátky na cestu. Vřítla se do vozu, supěla námahou a usmívala se na mou starší sestru a na mě svým širokým latinskoamerickým úsměvem. V pevně sevřeném klíně měla velkého nešťastného zajíce. „Přinesla jsem vám domácího mazlíčka, děvčata!“ oznámila radostně.

Toto je moje nejstarší vzpomínka na matku, kterou mám, a na mého prvního domácího miláčka „Mopsyho“. Jednání mé matky mě nepřekvapilo. Když jste vychováváni v prostředí jejích šprýmů a nepředstavitelných představení, tohle byl jen další obyčejný den.

Moje matka často říkává: „Takový život, jako je ten můj, není v Kolumbii nijak mimořádný. Zeptejte se kteréhokoli dítěte na ulici a dozvíte se příběh.“ Sama svůj vlastní nikdy nepovažovala za zvláštní, protože únosy dětí, znásilnění, drogy, zločin, vražda

a zneužívání dětí jsou běžnými tématy v popisech kolumbijských poměrů v padesátých a šedesátých letech dvacátého století.

Možná se divíte, proč se moje matka rozhodla podělit se o tento příběh teď, po mnoha desetiletích. Abych řekla pravdu, matka nikdy po něčem takovém netoužila. Nepatří k těm, kdo se ženou za neonovými světly slávy nebo za ziskem. Je prostě nadšená, že má vlastní domov a rodinu. Tím dosáhla svého největšího cíle a snu.

Tato kniha začala čistě jako vyprávění dcery, která zapisuje životní příběh své matky. Byl to můj způsob dokumentování dědictví naší rodiny, protože jsem si uvědomila, že máma nemládne a její paměť může každým rokem začít slábnout. Chtěla jsem také pochopit zápas, který vítězně vybojovala, bez čehož bychom s mojí sestrou Joannou neexistovaly. Nebylo snadné dát dohromady spleť vzpomínek naší matky. Avšak po dvou letech vyprávění nad mnoha šálky kávy, pátrání hluboko v matčině minulosti a po absolvování průzkumné výpravy do Kolumbie v dubnu 2007 jsme vytvořily z jejích nestálých vzpomínek celkový obraz. Brzy začalo být jasné, že máme skvělou knihu.

Do svého projektu jsme se nepouštěli s představou, že by zveřejnění matčina příběhu mohlo vést k nalezení její skutečné rodiny, přestože i tato možnost existovala. Především jsme si však uvědomili hlavní možný přínos knihy – přinést milionům rodičů, které v tomto světě ztratily své děti, trochu útěchy a naděje.

Poskytl nám také příležitost vrhnout světlo na jisté charitativní organizace, které jsou matčinu srdci drahé: SFAC (Substitute Families for Abandoned Children – Náhradní rodiny pro opuštěné děti), neziskovou charitativní organizaci založenou naší rodinou, a zasloužilou charitu pro opice NPC (Neotropical Primate Conservation – Neotropická rezervace pro primáty). Kromě toho doufáme, že informace o tom, jak někdo dokázal najít tolik způsobů k překonání nesnází, poskytne těm, kdo se nacházejí v temnotě, inspiraci.

Lidé se mě často ptají, jak jsem se dozvěděla o matčině příběhu. Nikdy to nebylo tak, že by se matka posadila a začala

nám vyprávět o své minulosti. Spíš jí téměř každý den něco připomínalo dobu prožitou v džungli. Například vanilkový lusk jí pomohl otevřít krabici s barvami, aby mi nakreslila celý magický svět přímo v kuchyni. Ráda jsem pozorovala její vzrušení, když znovu objevila něco ze své minulosti – například nalezení obrázku určité rostliny nebo stromu či návštěva stánku na trhu, kde našla odrůdu banánu, kterou měla v oblíbě určitá opice.

Příběh se nedotvářel jen prostřednictvím matčiných slov, byl také výsledkem jejích činností. Skutečnost, že nás vychovává taková divoká a spontánní matka, nám naznačila, že i ona byla vychovávána jiným živočišným druhem. Byla vždy naší vlastní „opičí matkou“. Někdy ji kritizovali za její neortodoxní způsob rodičovské výchovy, ale nelze se divit, vždyť jejím jediným vzorem byla tlupa opic. Z toho jsme se sestrou pochopily, že ty opice musely být ti nejvíce milující, zábavní, vynalézaví, tvořiví rodiče na této planetě!

K typickým dobrodružstvím dnů Chapmanových patřilo šplhání nás tří dívek po stromech, zatímco tatínek studoval kůru a lišejníky dole pod námi (nepochybně vytahoval své kapesní skleničky na vzorky). Kdykoli se mohla ukázat potřeba zorganizovat misi na záchranu zvířete, pak jsme také někdy bloudily, když jsme se pokoušely objevit skrytou cestu, nebo jsme chtěly jít za něčím, co probudilo naši zvědavost. Den zpravidla končil tím, že máma připravila steaky na přenosném grilu (který jsme nosili ven ve všech ročních obdobích, dokonce i když sněžilo). Díky rodině jsem jen málokdy schopna chodit „normálně“, prostě se jen držet cesty. A tak se často vracím domů s větvičkami ve vlasech.

Vykreslování obrazu života doma by nebylo úplné bez odhalení několika trapných pravd v životě naší rodiny. Teprve poté, co jsem se odstěhovala z domu, jsem si začala plně uvědomovat, jak jsme byli zvláštní. Někdy jsme nekonvenčním způsobem žádaly o jídlo. Považovaly jsme za hru, když máma seděla s mísou sladké ovesné kaše a já se sestrou jsme ji pomocí těch nejlepších opičích grimas žádaly, aby nám ji dala. Jsem jen

ráda, že nás nikdy nenavštívila pracovnice sociálních služeb!

Po večeri jsme často trávily hodiny vzájemným upravováním, pročesáváním vlasů. Byla to úžasně uklidňující činnost – nejlepší způsob, jak trávit čas. Zdálo se, jako bychom my tři byly téměř omámeny drogami. Vzpomínám si, jak naši školu jednou postihl případ zavšivených hlav – domnívám se, že to bylo vyvrcholení naší kariéry vzájemné péče!

Co se týká domácích miláčků, matka nám dovolila mít jen takového, kterého jsme přes den chovaly mimo klece. Zvířata v kleci ji rozčilovala. Proto jsme měli řadu králíků, kteří poskakovali po naší zahradě a také po zahradách sousedů, ale s ptáky to tak dobře nešlo...

Máma neuměla dobře číst, nevzpomínám si, že by mi četla před spaním pohádky. Raději si sama příběhy vymýšlela. Uměla kouzelně vyprávět a své příběhy zakládala na jedné z mých méně obdivuhodných charakterových vlastností (jako jsou pozdní příchody a zaspávání). Vznikl tak poutavý příběh, který mi dal cennou lekci pro život. Máma nikdy nedovolila, aby jí takzvané nedostatky zabránily dát nám tu nejlepší výchovu. Výchovu, jakou sama nikdy neměla.

*

Pokud jde o Kolumbii, za čtyřicet let se mnohé změnilo. Dnes je to živé, pokrokové a hlavně bezpečnější místo, ale když moje matka v padesátých a šedesátých letech vyrůstala, v určitých částech země kvetla zločinnost, časté byly únosy dětí, bujelo kupčení, prodej a užívání drog, zločin a nespravedlnost. Reakce země na pokus liberálů o sociální reformu koncem čtyřicátých let vyvolala desetiletí rebelií a loupeží. Toto období se nazývá „La Violencia“. Vraždy, mučení, únosy a znásilnění byly běžné. Vládla atmosféra nejistoty a strachu. Důsledkem byly stovky tisíc úmrtí (včetně nevinných dětí). Tato Kolumbie dosud do značné míry kolotá v matčině krvi. Když porodila mou sestru Joannu, nedovolila ošetřovatelkám, aby jí dceru vzali, protože věděla, že nemocnice bývala tržištěm pro vyměňování handi-

capovaných dětí za zdravé nebo krádeže novorozenců za účelem prodeje.

V roce 1997 se odhadovalo, že jeden ze tří únosů na světě se uskutečnil v Kolumbii. Je to smutné, ale k únosům dětí zde pravidelně dochází i dnes. Několik posledních desetiletí probíhá v sobotu v noci v rozhlase pořad zvaný *Las Voces del Sacuestro* (Hlasy unesených) a od půlnoci do šesti hodin ráno nepřetržitě probíhají telefonické rozhovory, při nichž rodinní příslušníci posílají prostřednictvím rozhlasu vzkazy svým blízkým v zajetí. Je to srdcervoucí.

Pro ty děti – pro všechny děti, které byly ovlivněny chtivostí jiných lidí tak jako život mé matky – je ona živým důkazem toho, že okolnosti nemusí znamenat konec něčího příběhu. Je to vlastně její výchova, která z ní učinila silnou, vděčnou, milující, štědrá, nesobeckou, pozitivní – a samozřejmě divokou a nekonvenční – ženu, jakou je dnes.

Když jsme vyrůstaly, máma nám nikdy nedovolila mít příliš dlouho špatnou náladu. Inspirovala nás, říkala něco jako: „Seber se, chovej se hrdě, vymysli něco pomocí toho, co máš, buď vděčná za maličkosti a jdi dál!“

Máma vidí hodnotu ve všem. Je vděčná za vzduch v našich plicích, za nový den a za největší radost ve svém životě – že je matkou, babičkou, manželkou a přítelkyní. Dovolte mi představit vám tuto neobyčejnou ženu s mimořádným příběhem k vyprávění. Marina – moje matka a moje hrdinka.

Vanessa Jamesová

PROLOG

Budu vám vyprávět příběh. Příběh svého života. Myslela jsem si, že tato část, kde se vám představuji, bude tou nejsnadnější věcí na světě. Mýlila jsem se. Je ve skutečnosti nejtěžší.

Když se s někým setkáte poprvé, je zvykem říci své jméno. To je první věc, kterou všichni děláme. Poskytujeme tak druhým způsob, jak nás mohou identifikovat. Já to dělám. Říkám lidem, že se jmenuji Marina. Ale to jméno jsem si sama vybrala kolem svých čtrnácti let, není to to, kterým mě pokřtili rodiče při narození. Moje křestní jméno se podobně jako všechno ostatní z mého raného dětství během času ztratilo.

Víte, věci, na kterých záleží – rané vzpomínky, které nám pomáhají stanovit naši identitu a které většina lidí považuje za dané – se mi z paměti vytratily. Kdo byli moji rodiče? Jak se jmenovali a jací byli? Nevím. Nemám v hlavě vůbec žádný jejich obraz, žádné mlhavé vzpomínky. Nemám ani žádnou představu, jak vypadali. Mám tolik otázek, které nebudou nikdy zodpovězeny. Jaký byl můj domov a jak jsme žili? Vycházela jsem se svou rodinou dobře? Mám nějaké sourozence, kteří si pamatují na svoji sestru, a pokud ano, kdo jsou a kde teď žijí? Co jsem ráda dělávala? Milovali mě? Byla jsem šťastná? Kdy mám narozeniny? Kdo jsem?

Prozatím o sobě vím jen toto: Narodila jsem se někdy kolem roku 1950 kdesi v severní části Jižní Ameriky. Nejpravděpodobněji ve Venezuele nebo v Kolumbii. Nevím jistě, kde to bylo. Ale protože jsem většinu svého pozdějšího života strávila v Kolumbii, říkám lidem, že pocházím odtud.

Jediné skutečné vzpomínky, které mám a umím si je vybavit tak, abych se o ně dokázala podělit s vámi, jsou velmi nejasné a nijak zvlášť hluboké. Například moje černá panenka. Vzpomínám si na detaily její černé sukně s bohatě našasenými volánky a červené saténové stužky provlečené její blůzkou. Kůži měla

měkkou na dotek a vlasy černé, s nepravidelnými kadeřemi. Vzpomínám si, jak rámovaly její jemnou tmavou tvář.

Také si pamatuji na šicí stroj. Byl černý se zlatými nepravidelnými křivkami po stranách. Vedle něj stála židle, často zavalená hromadou látek. Byly to nedokončené šaty? Moje matka možná ráda šila. To se nikdy nedozvím. Vím však, že můj domov byl skromný, naší toaletou byla díra v zemi. Mám také silný pocit týkající se činností, které tam probíhaly. Vždy tam byla spousta lidí. Pocházeli z vesnice, kde žili v neustálém hluku způsobeném dětmi.

Na vnější okolí svého malého světa se pamatuji o dost lépe. Obraz cesty z červených cihel vedoucí od domu do zahrady a pak k nějakému pozemku, kde jsem určitě trávila spoustu času sklízením zeleniny, je velmi silný a jasný. Dobře si to místo pamatuji. A kromě této vzpomínky mám ještě jednu. Někdo na mě volá, křičí, abych se vrátila domů. Většinou jsem neposlechla. Samozřejmě na mě volali jménem, a když si tu chvíli vybavuji, většinou mám pocit, jako bych měla vzpomínku na své pravé jméno téměř na dosah. Nikdy však na ně nedosáhnu. Trápí mě to, ale nemohu s tím nic udělat.

A co ještě? Jaké další věci jsou mi ještě jasné? Vidím obraz dospělých osob, které jdou po dlouhé cestě do kopce a potom se zase trmácejí zpátky s plnými nádobami na vodu. Vzpomínám si na auta. Byla velmi vzácná. Nepřijíždělo jich mnoho, jen tři nebo čtyři denně. Když dnes vidím hory, něco se ve mně pohne, možná jsem žila vysoko v horách.

A to je všechno, co vám mohu říct, protože nic víc nevím. Protože jednoho dne se všechno změnilo.

I. ČÁST

1.

Na hrachovém lusku bylo něco, co mě fascinovalo. Nevěděla jsem, proč ve mně vyvolává tento pocit, ale způsob, jakým nafouklé lusky v mé ruce praskaly, když jsem je stiskla, mi připadal magický. Kout políčka, na kterém rostl hrách, pro mě hodně znamenal. V tomto svém vlastním malém světě jsem trávila hodiny.

Záhon se zeleninou byl kouskem půdy na konci naší zahrady. Toho dne jsem se podobně jako v mnoha jiných, když se nic nedělo, vytratila zadním vchodem, vydala se po cihlové cestě přes zahradu a prošla zadními vrátky. Uvědomovala jsem si, že jsou kolem ještě jiné děti. Slyšela jsem je, ale nechtěla jsem zjišťovat příčinu jejich vzrušeného rozhovoru. Přála jsem si jen sedět schovaná před sluncem ve stínu zeleně.

Byly mi čtyři roky, skoro pět – vzpomínám si, jak jsem netrpelivě čekala na své páté narozeniny – a z mé žabí perspektivy vypadaly rostliny jako obři. Vyrůstaly z vyvýšených záhonů, tvořily křovinaté zelené loubí a vysoké popínavé rostliny šplhaly přes plot. Nejprve zde byl záhon se zelím a hlávkovým salátem, potom řady vysokých nepravidelně se vinoucích popínavých fazolí, pak místo, kde roste hrách, rostliny nahusto zasazené se spoustou výhonků, listů a těžkých lusků.

Klekla jsem si a utrhla nejbližší lusk. S okouzlením a uspokojením jsem jej s prasknutím otevřela. Uprostřed tlustého obalu byly lesklé smaragdové kuličky, po kterých jsem toužila. Strčila jsem ty malé sladké plody do úst.

Velmi brzy jsem měla všude kolem sebe prázdné lusky a vedle mě se vršila hromádka hrášků. Moje činnost mě plně zaujala, proto jsem si nevšimla, že toho dne nejsem na pozemku sama.

Všechno se stalo tak rychle. V jednu chvíli jsem seděla na bobku na holé zemi příliš zaujatá otvíráním hrachových lusků a v další jsem viděla záblesk černé ruky a bílé látky. Než jsem

mohla vykřiknout, ruka se přesunula k mé tváři a celou ji zakryla. Nejspíš jsem se pokusila křičet, nejsem si tím jistá. Byla by to instinktivní reakce. Ale i kdyby se mi to podařilo, kdo by mě na tom opuštěném místě mohl slyšet? V té hrůze jsem se snažila vyškubnout, ale ruka na mé tváři byla obrovská a hrubá. Ten, kdo mě držel, musel být velmi silný. Vzápětí jsem ucítila nějaký pach, který mě dusil. Moje poslední myšlenka, když jsem začala upadat do bezvědomí, byla prostá. Asi umírám.

*

Když jsem se pomalu začala probouzet ze spánku vyvolaného drogou, neměla jsem představu, kolik uplynulo času, ale uvědomovala jsem si, že je všechno velmi podivné. Zaslouchla jsem nějaké slabé hlasy a v naději, že mě to uklidní, jsem se snažila něco z rozhovoru zachytit. Kde jsem? Co se stalo?

Pokoušela jsem se odolávat omámení a nepropadnout se do spánku, ale moje oční víčka byla příliš těžká. Nedokázala jsem sebrat síly, abych je otevřela, tak jsem dál poslouchala a snažila se pochopit, co se stalo a kde to jsem. Pokoušela jsem se v duchu sestavit obraz z toho, co vím.

Brzy se mi podařilo identifikovat zvuky farmářských zvířat – byla jsem si jistá, že slyším slepice. Možná také prasata. Kachny. Slyšela jsem ještě další zvuk, o němž jsem si myslela, že ho poznávám. Byl to motor. A brzy potom jsem si uvědomila, že zvuk motoru je všude kolem mě a že sebou škubu v rytmu s ním. Jsem v autě, pravděpodobně v nákladáku!

Zřejmě jsme jeli po nerovném, kamenitém povrchu – správnost mého odhadu se potvrdila, když se mi konečně podařilo najít sílu a otevřela jsem oči. Zářivé denní světlo mě skoro oslepilo a barvy okolí byly rozmazané v pruzích, jak se řítily kolem mě. Vozidlo, v němž jsem byla, jelo podle všeho velkou rychlostí. Neměla jsem tušení, kde jsem, natož o tom, kam mě vezou. Chvillemi jsem upadala do spánku.

Potom jsem si uvědomila, že v zadní části vozu nejsem sama. Nedokázala jsem soustředit zrak na ostatní pasažéry kolem sebe,

ale slyšela jsem pláč, fňukání a bolestné vzlyky: „Nechte mě jít!“
Ve voze byly další děti – děti stejně vydešené jako já.

Nevím, jestli to byl strach nebo jen účinek toho, co mi dali, ale hlasy a představy pak začaly mizet ve změti zvuků a barev a já jsem znovu upadla do bezvědomí.

*

Při dalším probuzení jsem znovu neměla představu, kolik času mohlo během mého bezvědomí uplynout. Vníkala jsem pouze nepravidelné dopady mokrých stříkanců na tvář a pocit, že se půda kolem mě chvěje. Uvědomila jsem si, že mě nese dospělý člověk. Moje tělo se pohupovalo v souladu se spěchajícími kroky. Dívala jsem se na pohybující se zemi, vlasy nad očima se mi komíhaly sem a tam. Jak mě nesli, zamotávala jsem se do listí a větviček, někdy mě i udeřily do tváře. Šlahouny s trny mě šlehaly do nohou, bolestivě zraňovaly mou kůži.

Nesl mě na ramenou nějaký muž, který běžel hustým lesem. Přestože jsem dobře neviděla, cítila jsem, že s námi běží ještě jeden muž. Slyšela jsem praskání a dusot obou párů nohou. Ale to bylo všechno. Kam se poděly ostatní děti? Zdálo se mi, že s každým krokem těch dvou mužů narůstá jejich snaha běžet rychleji. Napadlo mě, že před něčím utíkají a bojí se jako já. Nějaké zvíře? Netvor? Z příběhů jsem věděla, že v lesích žijí strašidelná monstra. A dech obou mužů byl těžký strachem a možná vyčerpáním. Mohlo to znamenat, že nám hrozí nějaké nebezpečí.

Muž, který mě nesl, se třásl, kolena mu podklesávala. Nevěděla jsem, jak dlouho běžíme ani kam, ale zdálo se mi, že jsme se dostali daleko. Muž klopýtal, téměř padal, a protože jsem byla příliš vydešená, abych mohla přemýšlet, mimo instinkt přitisknout se k němu jsem mohla jen doufat, že brzy utečeme tomu, kdo nás honí.

Muž konečně zastavil a setrvačností mým tělem prudce trhla. Potom jsem ucítila, jak kolem mě víří vzduch. Můj únosce se otáčel stále dokola, jako by si nebyl jistý, kterým směrem se

vydat. Pak se znovu rozběhl, pronikal do hustšího a hustšího porostu. Náhle se znovu zastavil. Cítila jsem, že mě chce sundat z ramen a instinktivně jsem se ho chytila pevněji. Ale pak jsem si vzpomněla, jak hrubě mě popadl, a tak jsem se ho raději pustila, když mě sundával z ramen. Hodil mě na zem a vzápětí jsem zahlédla dva páry dlouhých nohou pádících pryč.

Jako v mlze jsem se snažila postavit a podívat se, kdo mě nesl, ale než jsem se vyhrabala na všechny čtyři, všimla jsem si jen toho, že jeden pár nohou byl hnědý a druhý bílý. Oba muži brzy zmizeli ve tmě. Přestože mi instinkt říkal, že to nebyli dobří lidé, mnohem víc mě vyděsilo, že jsem zůstala v džungli úplně sama. Chtěla jsem křičet, ale podobně jako se to stává ve snu, z mých úst nevyšel ani hlásek. Brzy nejasné obrysy mužů začaly mizet, až se rozplynuly ve stínech stromů a keřů, které se nacházely všude, kam až můj zrak dohlédl. Dlouho jsem tam klečela, sotva jsem se odvážila pohnout, jen jsem zírala do tmy a přála si, aby se muži vrátili. Nebo jsem alespoň doufala, že uslyším křik některého z ostatních dětí. Cítila jsem se bezmocná, opuštěná a vyděšená ze své samoty. Proč se nevrátili zpátky? Proč ode mě utekli? Kde je moje maminka? Jak se dostanu domů?

Tma se prohloubila a teď, když muži utekli, mi noční zvuky připadaly děsivé. Neměla jsem tušení, kde jsem, proč tam jsem, ani kdy se pro mě někdo vrátí. Lehla jsem si na zem a stočila se do co nejmenšího klubička. Neměla jsem na sobě nic kromě bavlněných šatů a kalhotek, které mi máma ráno oblékla. Vnímala jsem horko země, vsakovalo se do mě, jak jsem tak ležela.

Pocit opuštěnosti a samoty ve mně vyvolával svírání žaludku a bolest. Jestliže je teď úplně zavřu, tma možná nebude tak děsivá. Mohla jsem jen doufat, že až je zase otevřu, všechno kolem zmizí a brzy – prosím, ať je to brzy – přijde maminka a najde mě. Až usnu a příště se probudím, možná budu v bezpečí domova v posteli a uvědomím si, že to všechno byla jen noční můra...

2.

Nejprve mě probudil pocit horka ze slunce. Na levé tváři jsem cítila jen teplou, pronikavou měkkost, ale pravá tvář mě páčila. Bylo silné, spalující vedro. Otevřela jsem oči, avšak sluneční světlo bylo tak oslepující, že jsem je okamžitě zase zavřela.

Převrátila jsem se na záda. Ještě pořád mé vnímání okolí kolísalo mezi částečným bděním, spánkem a bezvědomím. Pak jsem zaznamenala nové nebezpečí. Naráz byl vzduch plný zvuků stejně jako světlo plné jisker. Ozývaly se děsivé skřeky a podivné pokřiky, které jsem nedokázala rozpoznat.

Dlaněmi jsem si zastínila oči a opatrně je otevřela, zjistila jsem, že hledím přímo do velké modré plochy. Do jasné modři obklopené ze všech stran strakatou tmou. Postupně jsem si uvědomovala, co vlastně vidím – modrou oblohu ohraničenou kruhem korun listnatých stromů. Sahaly do takové výše, že se mi jevíly jen jako nepravidelná tmavá skvrna.

Nakonec jsem pochopila, kde se nacházím. V džungli! To vědomí mnou proletělo jako střela a s ním při vzpomínce na minulý večer přišla panika. Z našeho domu mě unesli dva muži, kteří mě tady při zběsilém útěku nechali. Oprášila jsem si tmavou hlínu z dlaní a klekla si. Namáhavě jsem se postavila a začala hledat únikovou cestu. Myslela jsem jen na to, že musím hledat muže, kteří mě tady nechali, a poprosit je, aby mě vzali domů. Chtěla jsem ke své mamince. Kde je? Proč mě nehledá?

Neměla jsem ponětí, kolik času uplynulo od chvíle, kdy mě únosci opustili. Napínala jsem uši, doufala jsem, že uslyším nějaký zvuk, který mě uklidní. Smích dětí, křik pozdravů, zvuky auta jedoucího kolem. Začala jsem vzlykat a volala jsem maminku. Volala a volala, až mi vyschlo v hrdle. V tu chvíli jsem nemyslela na to, že bych měla hledat něco k pití nebo jídlu. Jen jsem zoufale chtěla najít cestu domů, proto jsem se snažila proklestit si cestu porostem a spletenými popínavými rostlinami,

které se stáčely dolů z kmenů stromů. Sukovité větvičky a hlavní větve znemožňovaly další cestu a listy – tak velké, tak zvláštní a tak odlišné jeden od druhého – hrozily, že mě v tomto děsivém zeleném pekle navždy zavrou.

Ale kam jít? Zdálo se, že z toho místa nevede žádná cesta a nic v okolí jsem nepoznávala. Nedokázala jsem určit, odkud jsem přišla.

Otáčela jsem se kolem dokola, pozorně se dívala, ale výhledy ve všech směrech mi připadaly stejné. Stromy, stromy a další stromy, kam až oko dohlédlo. Když jsem šla a klopýtala nad všemi spletenými překážkami, pod nimi a kolem nich, občas jsem v dálce zahlédla něco jasnějšího. Snad vzdálený kopec? Ale velmi brzy se stěny mého zeleného vězení opět uzavřely, a čím dál jsem postupovala, tím děsivější panika ve mně narůstala. Bylo to hloupé! Proč to dělám? Měla bych se vrátit. Co když mě šla máma hledat? Co když pro mě přišla a zjistila, že tam nejsem?

Otočila jsem se, polkla vzlyky, které mnou stále otřásaly, a snažila jsem se dostat se zpátky tam, kde jsem právě byla. Brzy jsem však poznala, že jsem zabloudila. Nenašla jsem žádnou stopu, po níž bych se mohla vrátit zpět.

Teď už jsem se rozbřečela naplno. Nedokázala jsem zastavit slzy proudící z mých očí. A jak jsem klopýtala, zlomyslné větve mě škrábaly a nechtěly mě pustit dál. Stále jsem se snažila pochopit, jak jsem se sem dostala. Plánovali to moji rodiče? Chtěli se mě zbavit? Přemýšlela jsem o tom, co jsem asi udělala, že se na mě tak rozzlobili. Šlo o hrachové lusky? Zlobili se proto, že jsem jich snědla tak moc? Požádala máma nebo táta ty hrozné muže, aby přišli a odvedli mě?

Zkoušela jsem si vzpomenout na černého muže, který mi zakryl pusou rukou a unesl mě. Kdo to byl? Strýček? Snažila jsem se vybavit si jeho rysy. Byl vysoký a velmi silný. Byl to někdo, kdo mě znal? Doma byla jednou z věcí nejdražších mému srdci krásná černá panenka a z nějakého důvodu se mi tento fakt stále vracel do vzpomínek. Byli jsme bělošská rodina, a přece jsem měla černou panenku. Proč? Znamenalo to něco, čemu jsem nerozuměla?

Byla jsem naprosto vyprahlá a slabá na to, abych zuřivě prorážela nekonečný podrost vysoký do půli pasu. Můj krok se zpomalil, ramena poklesla a můj psychický stav se prudce zhoršoval. Co jiného jsem však mohla dělat než se lopotit dál? Tak jsem pokračovala a doufala, že možná najdu cestu nebo někoho, kdo mi pomůže. Nebo narazím na nějaké znamení, že jsem o krok blíže domovu.

Ale jak čas plynul a moje končetiny byly plné škrábanců, má víra v dobrý konec se ztrácela. A jakmile začalo světlo slábnout, pochopila jsem, že moje naděje mizí se sluncem. Nastala noc. Byl čas jít spát. Minul celý den a já jsem byla stále uvězněná v džungli. Musela jsem strávit další noc sama.

Noc byla temnější než všechny, které jsem dosud zažila. Kromě vzdáleného probleskování hvězd jsem neobjevila ani ten nejslabší světelný bod. Obloha sama mi však připadala podivně blízko – jako by na mě skoro padala, usazená jako obrovské černé prostěradlo všude kolem mě. Věznila mě pod sebou spolu se všemi nočními tvory. Bez látky napuštěné něčím, co mi minulou noc zatemňovalo vědomí, byl můj strach teď ještě zoufalejší než předešlé noci. Opět se ozývaly různé zvuky, neuvěřitelné množství a rozsah zvuků, které jsem znala, protože jsem o nich slyšela mluvit z vyprávění dospělých lidí. Musí je vydávat zvířata, která vycházejí ven v noci. Asi je pro ně snadnější ve tmě chytit kořist.

Šmátrala jsem kolem sebe, když se snesla tma, a našla jsem si kousek holé půdy nepokryté rostlinami. Místo bylo u paty stromu se širokým poněkud vykotlaným kmenem. Posadila jsem se tam, a jakmile vzduch zhoustl a ztemněl, hlavu jsem sklonila co nejniž k ohnutým kolenům, objala je pažemi a v této obranné poloze jsem se zády opřela o spolehlivou kůru.

Intuice mě nutila zachovat klid a hlavně být zticha. Řekla jsem si, že je to jako v nějaké hře. Ve hře na schovávanou. Když zůstanu klidná a nebudu vydávat žádný zvuk, noční tvorové nepoznají, že tam jsem.

Jejich přítomnost mě ale stejně děsila. Slyšela jsem spoustu různých zvuků a mnohé z nich byly téměř na dosah. Měla jsem

pocit, že se někde poměrně blízko pohybují nějaká malá zvířata, protože jsem zaslechla podobné šustění, které jsem způsobovala já, když jsem se prodírala vegetací. A potom praskání. Hlasité praskání v blízkosti místa, kde jsem se krčila. Praskot něčeho křehkého – suché větvičky? – něčeho, na co nějaké zvíře šláplo. Všude kolem mě se ozýval hluk. Ať to bylo cokoli, zdálo se mi, že mě to obklopuje, čeká na správný okamžik, aby udeřilo. Mohlo mě to najít díky velkým očím přizpůsobeným noční tmě? A co ty svištivé zvuky, které jako by onoho tvora sledovaly? Chvost? Byl to netvor, který žere děti? Mohl mě ucítit?

Snažila jsem se co nejvíce zmenšit. Přála jsem si mít klec, do které bych se mohla schovat. Klec, která by mě chránila před drápy a kousavými čelistmi. Nebo světlo. Jak jsem toužila po mamince! Přinesla by mi světlo, které by zastrašilo toho netvora.

Ale potom něco muselo zvíře, které mě sledovalo, překvapit, protože spěchalo pryč. Zaplavil mě pocit úlevy. Neměl však trvat dlouho. Jak se noc vlekla a já jsem seděla v těsném klubíčku v útrobach vykotlaného kmene stromu, začal mě znepokojovat nedostatečný výhled. Spatřit tvory z džungle, jak se blíží, sice mohlo být strašidelné, ale nevidět je mi najednou připadalo ještě horší. Nemohla jsem dělat nic, jen zalézt ještě hlouběji a chvát se hrůzou, když se po mých končetinách něco plazilo nahoru a dolů a snažilo se prozkoumat rysy mé tváře a lézt mi do uší. Chtěla jsem spát, nikdy jsem po ničem víc netoužila, protože žádná noční můra, ať je jakkoli děsivá, nemůže být horší než to, co se mi děje teď.

*

Stejně slunce se stejnou silou, zářící ze stejně jasné modré oblohy, mě uvítalo i příští ráno. V pohodlném polovědomí jsem mohla věřit, že teplo pochází z příkrývky na mé posteli a slunce proudí do mé ložnice oknem. Ale zvuky probouzející se džungle ten dojem brzy rozptýlily a krutě mě vtáhly zpátky do reality.

Opět jsem plakala v kmene svého stromu, v krku mě bolelo a škrábalo, břicho toužilo po naplnění jídlem. Nemohla jsem

však plakat dlouho. Kdo by mě tu uslyšel? Hřbety rukou jsem si otírala tvář oteklou od slz, a když moje oči začaly opět jasně vidět, uviděla jsem motýla.

Podívala jsem se pozorněji. Nebyl to jeden motýl. Bylo tam mnoho, mnoho motýlů všech druhů a různých barev, všichni mi létali nad hlavou. Poletovali kolem korunních lístků krásných růžových a bílých květů visících dolů na dlouhých zelených stvolech, které jako by vyrůstaly vysoko na stromech. Od země stoupala pára a mlha se mísila s omamující vůní květin.

Ale bolest v žaludku mi nedovolila odpočívat dlouho. Měla jsem hlad a potřebovala jsem najít něco k snědku. Ale co? Na zemi, kterou jsem si velmi pozorně prohlédla, byly lusky. Voněly dobře, a dokonce po nich voněl i vzduch, ale měly barvu černou jako uhel a byly scvrklé. Zvedla jsem jeden lusk a hned jsem poznala, že se velmi liší od lusků hrachu. Roste tu hrách? Nebo kukuřice? Možná něco najdu. Vstala jsem a začala zkoumat své okolí, tentokrát však úplně jinak.

Byla jsem moc malá a neuvědomovala jsem si, že by mě některé cizí rostliny, bobule a ovoce, které jsem viděla kolem sebe, mohly otrávit. Nezačala jsem je jíst jednoduše proto, že vypadaly cize a nechutně. V podrostu jsem neviděla nic, co by mi bylo známé.

Potřeba se najíst a napít mě přiměla přemýšlet o mé situaci. Pokud nenajdu nic k jídlu, zemřu, a jak jsem poznala z obrázkových knih a vyprávění dospělých, sežerou mě zvířata. Takový konec jsem si samozřejmě nepřála, a protože tam, kde jsem, zřejmě není nic k jídlu pro mě, nemohu tu zůstat. Musím jít dál. Jít a jít. Nezbyvá mi nic jiného, než jít dál. Jít a jít. Jestliže pomoc nepřijde ke mně, musím si pro ni dojít sama, přestože možná potrvá dost dlouho, než najdu nějakého člověka, který mi dá najíst a odvede mě zpátky k rodičům.

Opět jsem se vydala neproniknutelnou houštinou s jediným plánem, dostat se pryč z místa, kde jsem. Koneckonců do džungle se mnou běželi dva muži, takže pokud vydržím jít dost dlouho, jistě se z džungle dostanu.

Většinu času jsem neviděla dál než do změti listů před sebou

a moje kůže brzy protestovala kvůli dalším zraněním, protože větve, které jsem rozhrnovala, se zuřivě vracely zpět, aby mě potrestaly za to, že jsem je vyrušila. Bylo horko a malý prostor pod tajemným zeleným loubím mě naplňoval strachem. Netrvalo dlouho a na jídlo jsem zapomněla. Ze stromů nade mnou začala kapat voda a mlha stoupala a mizela, můj dřívější nutkavý hlad zastínil nový pocit. Uvědomila jsem si, že mám neuvěřitelnou žízeň.

Ale jak najdu vodu? Neměla jsem ponětí. I když se všechno kolem mě na pohled lesklo vlhkostí, najít vodu k pití se zdálo nemožné. Začala jsem si pozorně prohlížet okolí s jasným cílem. Kde tu najdu vodu k pití?

Hledala jsem dutiny v kamenech a štěrbinách a na zemi jsem pátrala po kalužích. Napodobovala jsem hmyz, který bzučel a poletoval na všech stranách, a s nadějí jsem nahlížela do každého květu, až jsem konečně narazila na rostlinu se stočenými zelenými listy tvaru, který připomínal kališek a na okrajích měl vlákna. Když ty listy vypadaly jako kališky, napadlo mě, že by mi tak mohly i posloužit. Bylo to opravdu tak. Když jsem dovnitř jednoho nahlédla, uviděla jsem malé množství tekutiny.

Měla jsem takovou radost, jako bych právě našla tajný poklad. Přitáhla jsem kužel listu k sobě a nahlédla do něj. Potom jsem nechala své vyprahlé rty dotknout se lesklého povrchu. Vnímala jsem to jako něco nebeského a brzy jsem list opatrně převrátila a zbytek vody mi stekl do úst. Voda měla zvláštní chuť, jako bych ochutnávala hlínu. Ale nijak mi to nevadilo. Na chvíli jsem uhasila žízeň.

Netrvalo dlouho a dokázala jsem ji uspokojit ještě víc. Našla jsem pramen, z něhož voda kapala a stékala po kamenech. Tentokrát voda chutnala jinak, byla chladná, čistá a příjemná. Ale můj žaludek se nedal oklamat. Brzy jsem pocítila, jak kručí a stěžuje si, a proto jsem šla dál a zaměřila se na pátrání po nějaké potravě.

To, co jsem našla, nebyla potrava, ale papoušek. Byla jsem slabá z hladu a také uchvácená jeho krásou. Papoušek měl modrá, zelená a žlutá pírká a velikostí se podobal velké tykvi.

Seděl na dolní větvi a něco si sám pro sebe povídal. Bylo uklidňující pozorovat, jak odvážně tam sedí a dívá se na mě. Instinktivně jsem se chtěla dostat k němu blíž. Natáhla jsem ruku. Možná přijde a sedne si mi na prst, jak to někdy dělají důvěřiví vesničtí papoušci.

Ale mýlila jsem se. Ještě jsem se ani nepřiblížila do vzdálenosti, z níž bych na něho mohla sáhnout, a on hlasitě vykřikl a prudce mě klovl do palce, než rozzlobeně zamával křídly a odletěl. Podívala jsem se na palec, který se teď bolestí chvěl. Při pohledu na všechnu tu krev kapající po dlani a z ní na zem mi začaly po tváři opět stékat horké, sebelitostivé slzy. V následujících letech – v desetiletích, která přijdou – bude pro mě ten okamžik velmi cenný, protože jsem ho rozpoznala jako klíč k přežití. Byla jsem šokovaná, že mi ten krásný tvor mohl chtít ublížit, ale tento šok se stal základem nejdůležitější lekce pro můj další život. Pochopila jsem, že nejsem na místě vytvořeném člověkem, na místě plném zdomácnělých zvířat. Je to divočina a divoká zvířata zabíjejí, aby přežila. Celá sklíčená jsem pomalu pokračovala v cestě.

Moje nálada se ale brzy zlepšila. Bylo to krátce po nešťastném setkání s papouškem, když jsem si všimla změny ve svém okolí. Zdálo se, že porost trochu řídne. Na poraněný palec nespokojeně vyžadující ošetření jsem zapomněla a pokračovala jsem v cestě vpřed. Jak jsem odhrnovala větve za sebe, všimla jsem si, že porost řídne. Poprvé jsem měla pocit, že bych z džungle mohla uniknout. Šla jsem dál a dál, drala jsem se dopředu ještě usilovněji, protože to vypadalo, že se blížím k nějaké mýtině. A čím blíž jsem se k tomu místu dostávala, tím byly podrost i stromy řidší. Džungle ustupovala otevřenému prostoru.

To musí být ono! Tak usilovně jsem se snažila dostat se na okraj pralesa, že jsem nedbala na zraňující větve a píchající mladé stromky. Konečně jsem v povznesené náladě pronikla džunglí a přiblížila jsem se k travnaté ploše. Moje radost však měla kruté krátký život. Ještě jsem ani nevyšla z lesa, když jsem spatřila, že na druhé straně kruhu zarostlého vadnoucí trávou se nachází porost stejně neproniknutelný jako ten, z něhož jsem se

právě vynořila. Tak daleko jsem se dostala! Tak dlouho jsem šla! Byla jsem vyčerpaná, stále ještě hladová a bez naděje na brzké objevení nějaké únikové cesty. Měla jsem jedinou jistotu, že jsem právě vešla ještě hlouběji do džungle.

Proč? Přemýšlela jsem. Proč, proč, proč, proč se to stalo? Proč mě nešla moje matka hledat? Čím jsem si tohle zasloužila? Jakou nepravost jsem vlastně spáchala? Pohlédla jsem na své šaty, kdysi bílé s růžovými květy. Teď připomínaly kus roztrhaného hadru šedé barvy se skvrnami od hlíny a krve. Neměla jsem boty a moje bosé nohy byly odřené, pořezané a špinavé. A jak můj žaludek, tak moje mysl a duše beznadějně křičely o pomoc. Zhroutila jsem se na zem jako hromádka neštěstí. V nozdrách jsem cítila trávu a stále přítomný pach půdy. Nemohla jsem myslet na nic jiného, dokázala jsem jen ležet a naříkat. Chtěla jsem domů, chtěla jsem k mamince, chtěla jsem, aby mě utěšovali a laskali. Ale nebyl tu nikdo, ke komu bych se přitiskla.

Stočila jsem se do klubíčka a ležela jsem tam na boku skoro celou věčnost. Možná jsem dokonce na chvilku usnula. Určitě se mi zdálo, že prožívám noční můru. Podivné zvuky džungle mě přiměly vyskočit. Hlasité halekání a volání mě děsilo. Slyšela jsem, jak praskají větvičky, jak se vlní tráva, slyšela jsem ostré zvuky lámání větviček, klapání a dupání.

Přála jsem si zemřít, po ničem jiném jsem netoužila. Ale nakonec se moje beznaděj a strach změnilly v hlad a pouhá fyzická bolest hluboko v žaludku mě přinutila přijmout fakt, že nezemřu brzy.

Otevřela jsem jedno oko, jenom trochu. Slunce na mě stále svítilo. Otevřela jsem ho trochu víc a můj zrak padl přímo na zem. A to, co jsem viděla, mi skoro zabránilo, abych oko otevřela ještě víc. Tak jsem je jemně a nehlučně zavřela a otočila jsem hlavu na druhou stranu.

Pohled přivřeným druhým okem potvrdil, že nesním. Mám společnost. Lépe řečeno, jsem obklíčena společností.